

De leden van de raad van Olst-Wijhe

Ons kenmerk:
14.405528

Uw kenmerk/brief:

Behandeld door:
Gerard Luijmes

Datum:
2 september 2014

Onderwerp:
begrotingsbrief 2015-2018

Verzenddatum:

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de begrotingsbrief 2015-2018 aan.

In deze brief geven wij u inzicht in het meerjarenperspectief van de begroting 2015-2018, gebaseerd op de meerjarenbegroting 2014-2017 en de besluitvorming die nadien door uw raad heeft plaatsgevonden alsmede de ontwikkelingen in bestaand beleid of externe ontwikkelingen.

Rekening wordt gehouden met de uitvoering van het Coalitieakkoord 2014-2018. De uitvoering van nieuwe plannen en initiatieven, mede gebaseerd op het nieuwe Coalitieakkoord, brengen in bepaalde gevallen financiële lasten met zich mee. De ruimte voor nieuwe lasten is beperkt.

Uitgangspunt is het realiseren van een sluitende begroting voor de jaren 2015-2018. In deze brief worden u voorstellen voorgelegd om de meerjarenbegroting sluitend te krijgen.

A. Concept Financieel meerjarenperspectief 2015-2018

Het concept financieel meerjarenperspectief 2015-2018 ziet er – zonder maatregelen om de begroting sluitend te maken – samengevat als volgt uit.

Financieel meerjarenperspectief 2015-2018	2015	2016	2017	2018
Financieel kader 2014-2017	-56.456	90.068	176.579	176.579
Concept begrotingsresultaat 2015-2018	-203.077	-266.550	-316.584	-572.088
	-259.533	-176.482	-140.005	-395.509

Alle jaarschijven 2015-2018 laten een negatief resultaat zien. Hieronder wordt uiteengezet hoe dit beeld tot stand is gekomen.

1. Financieel kader begroting 2014-2017

Het uitgangspunt is het financiële meerjarenperspectief uit de vastgestelde begroting 2014-2017 (vastgesteld door uw raad in november 2013). De heroverwegingsvoorstellen en het aangenomen amendement minimabeleid zijn hierin verwerkt.

Begroting 2014-2017	2014	2015	2016	2017	2018
Uitkomsten begroting 2014-2017 concept	-999	-1.382	-1.552	-1.636	-1.636
Heroverwegingsvoorstellen thema's en bedrijfsvoering	854	1.420	1.837	2.001	2.001
WMO-budget					
autonome ontwikkeling	300				
Algemene Uitkering					
Septembercirculaire2013	-12	-128	-238	-251	-251
Herfstakkoord2013	-59	88	98	117	117
	84	-2	145	231	231
Amendement minimabeleid	-54	-54	-54	-54	-54
Financieel perspectief 2014-2017 na besluitvorming	30	-56	91	177	177

2. Conceptbegroting 2015-2018

De conceptbegroting 2015-2018 is opgesteld conform de richtlijnen, die door u op 23 juni 2014 zijn vastgesteld. Daarbij is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen, die zich sinds het opstellen van de meerjarenbegroting 2014-2017 hebben voorgedaan. De ambities uit het Coalitieakkoord 2014-2018 zijn alleen verwerkt voor zover daaraan een concrete financiële vertaling kan worden gegeven.

De conceptbegroting 2015-2018 laat in alle jaarschijven een tekort zien.

Ontwikkeling in conceptbegroting 2015-2018	2015	2016	2017	2018
1. Algemene uitkering op basis van meicirculaire 2014	21.418	63.659	31.166	-198.949
2. Ontwikkeling personele kosten	-199.968	-236.103	-225.875	-231.375
3. Begrotingsrichtlijnen				
indexering baten/lasten	-14.189	-14.189	-14.189	-14.189
indexering subsidies en bijdragen	-36.062	-36.062	-36.062	-36.062
4. Financieringskosten en opbrengsten	41.127	-26.827	-35.649	-84.134
5. Kapitaallasten	5.143	4.887	4.862	38.480
6. Autonome ontwikkelingen	-20.547	-21.915	-40.836	-45.859
Financieel perspectief concept begroting 2015-2018	-203.077	-266.550	-316.584	-572.088

De toelichting op de genoemde onderdelen staat vermeld in de bijlage van deze brief.

B. Ontwikkelingen binnen de thema's mede in relatie tot het nieuwe Coalitieakkoord 2014-2018

In het Coalitieakkoord 2014-2018 zijn beleidsvoornemens voor de komende jaren geformuleerd. In de beleidsbegrotingen voor die jaren zullen wij ingaan op de uitwerking van deze voornemens. Het is niet nodig daarvoor een afzonderlijk collegeprogramma op te stellen.

Hieronder volgen ontwikkelingen binnen de thema's van de beleidsbegroting die nu en in de komende jaren gaan spelen en – voor zover nu te overzien – mogelijk van invloed kunnen zijn op de meerjarenraming. Uitgangspunt is dat ruimte voor extra middelen voor nieuw beleid opgebracht worden door herprioritering binnen het bestaande beleid of door al aanwezige ruimte in de begroting.

Thema Woon- en leefomgeving

Actualisatie structuurvisie.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat aan het begin van de nieuwe raadsperiode de actualisatie van de structuurvisie ter hand wordt genomen. De aanpak en het daarvoor te doorlopen proces zullen wij in het najaar van 2014 in beeld brengen met een startnotitie. In het coalitieakkoord worden verschillende thema's benoemd die een plek krijgen in deze actualisatie. Belangrijke items zijn onder andere:

- De verkeersmobiliteit en de leefbaarheid in het dorp Olst, inclusief een onderzoek naar de haalbaarheid van een tweede spoorwegovergang;
- Het behouden en versterken van de leefbaarheid van kernen;
- De demografische ontwikkeling van de gemeente en het daarop afstemmen van de woningbehoefte;
- Passende nieuwbouw met aandacht voor aanpasbaar, levensloopbestendig en duurzaam bouwen;
- Bevorderen dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig in hun eigen woning kunnen blijven wonen.

Vanuit het perspectief van draagvlak en participatie zullen wij rekening houden met een intensief communicatieproces rond de vaststelling van de actualisatie. De planning is nog niet bekend, maar het streven is dat de actualisatie in 2015 is afgerond.

Uitgangspunt is dat de actualisatie zoveel mogelijk in eigen beheer wordt opgesteld. Voor sommige thema's kan het wenselijk zijn dat een bureau met specifieke expertise ter ondersteuning wordt ingeschakeld. Ook zullen verschillende disciplines vanuit de eigen organisatie betrokken zijn. De actualisatie zal incidenteel de inzet van financiële middelen vergen. Wij komen hierop in de startnotitie terug.

Actualisatie bestemmingsplannen: één bestemmingsplan voor het gehele stedelijk gebied

Bestemmingsplannen mogen niet ouder zijn dan tien jaar. In 2013 is het project actualisatie en digitalisering bestemmingsplannen conform planning nagenoeg afgerond. Er resteren nog enkele plekken, waarvoor nog een actueel bestemmingsplan moet worden opgesteld, waaronder Olst-West (met onder andere de locatie Abbott), een gedeelte van het gebied Noordmanshoek en het gebied van 't Polletje/voormalig bedrijfsterrein Beltman Transport in Olst.

De wettelijke herzieningsplicht blijft gelden. Binnenkort lopen de eerste geactualiseerde bestemmingsplannen alweer tegen de tien jaar grens aan en zullen opnieuw geactualiseerd moeten worden; in 2015 de bestemmingsplannen Uiterwaarden en Boskamp en in 2016 Wesepe en Noorder Koeslag. Ook voldoet een aantal plannen nog niet aan de geldende digitaliseringsvereisten. Dit geldt ook voor de grote bestemmingsplannen Olst en Wijhe, die alweer bijna zes jaar oud zijn.

In het licht van de veranderende rol van de gemeente bij ruimtelijke ontwikkelingen (meer faciliteren, minder medeontwikkelaar of regisseur) staan we voor een omwenteling: van ontwikkelingsplanologie naar uitnodigingsplanologie. In de uitnodigingsplanologie bepaalt de overheid op hoofdlijnen waar ruimtelijk wel of geen veranderingen gewenst zijn. De gemeente moet meer loslaten, minder dichtregelen dus, en vooral anderen verleiden om ruimtelijke ontwikkelingen in te vullen. Dit vraagt om flexibele bestemmingsplannen, die niet helemaal dichtgeregeld zijn.

We stellen voor om in 2015 toe te werken naar de opstelling van één flexibel bestemmingsplan voor alle kernen met uniforme bestemmingen en regels, waarin alleen geregeld wordt wat echt nodig is, en dat leesbaar en begrijpelijk is voor burgers, ontwikkelaars en plantoetsers door vermindering van gejuridiseerd taalgebruik. In de tweede helft van 2014 zal een uitgewerkt voorstel aan uw raad worden voorgelegd.

De Kracht van Salland

De Kracht van Salland is een (Sallandbreed) netwerk waaruit allerlei projecten en initiatieven ontstaan die bijdragen aan de leefbaarheid van Salland. Het netwerk bestaat uit particulieren, ondernemers, onderwijsinstanties en Sallandse overheden. Door het organiseren van verbinding en nauwe samenwerking (bijvoorbeeld door het organiseren van bijeenkomsten en excursies en een toegankelijke website: dekrachtvansalland.nl) worden initiatieven versterkt en nieuwe verbindingen gelegd. De gemeente is één van de deelnemers en participeert waar nodig, maar is niet vanzelfsprekend trekker (overheidsparticipatie). Een belangrijk onderdeel van De Kracht van Salland is LEADER. Vanaf 2015 start een nieuw programma waarvoor cofinanciering wordt gevraagd. De afgelopen periode (2009-2013, met uitloop tot 2015) is succesvol geweest. Met behulp van LEADER zijn veel projecten opgestart die een groot draagvlak hebben in de samenleving, bijdragen aan de lokale economie en die 'bottum-up' zijn ontstaan. Voor LEADER wordt budget gevraagd, hiervan worden mede de organisatiekosten voor De Kracht van Salland gedekt.

Met het nieuwe LEADER programma 2015-2020 (met uitloop tot 2022) is een bedrag gemoeid van € 300.000. Financiering kan deels in onze huidige begroting worden gevonden. Zo kan € 90.000 worden opgebracht door een reeds gereserveerde post om tegenvallers uit het Provinciaal meerjarenprogramma landelijk gebied 2009-2013 (Pmjp) op te vangen. De eindafrekening van deze subsidie wordt in september 2014 verwacht, maar inmiddels is duidelijk dat de eindafrekening voor ons gunstig uitvalt waardoor de gereserveerde middelen eventueel kunnen worden ingezet voor De Kracht van Salland. Hiermee zijn in ieder geval de noodzakelijke functioneringskosten voor LEADER gedekt, wat een harde voorwaarde is om te participeren in LEADER, en een beperkt deel van het benodigde uitvoeringsbudget. Resteert nog een bedrag van € 210.000.

Leges omgevingsvergunningen

In het kader van de Bestuursopdracht Heroverweging 2013 en met het oog op het leidende principe “de gebruiker betaalt”, geldt als uitgangspunt dat de tarieven voor gemeentelijke producten zoveel mogelijk naar een kostendekkend niveau worden gebracht. Ook voor de afhandeling van aanvragen om een omgevingsvergunning geldt dat leges kostendekkend moeten zijn. Om de mate van kostendekkendheid van deze leges in beeld te kunnen brengen is een kostenonderbouwing opgesteld bij titel 2 van de gemeentelijke legesverordening. De onderbouwing maakt inzichtelijk welke kosten en opbrengsten samenhangen met het ‘product’ omgevingsvergunningen en welke bijstellingen nodig zijn om tot kostendekkende leges te komen. In de nota “Kostenonderbouwing leges Omgevingsvergunning” zijn hiervoor voorstellen gedaan. Deze voorstellen leiden tot een bijstelling van de verwachte inkomsten op het product omgevingsvergunningen.

Op basis van de uitgevoerde berekening wordt voor 2015 een lager bedrag aan legesinkomsten verwacht. Ten opzichte van de productbegroting 2014, waarin € 325.000 aan opbrengsten is geraamd, betekent de nieuwe berekening een verlaging van geraamde opbrengsten met ruim € 22.000.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

Per 1 januari 2015 zal het takenpakket van de RUD worden verbreed met de Bouw- en RO-taken. Naar verwachting levert deze verbreding geen extra financiële verplichtingen op. Daarnaast wordt gestreefd naar een doorontwikkeling van de informatievoorziening binnen de RUD. De kosten van deze doorontwikkeling zullen naar verwachting pas in 2016 aan de orde zijn.

Basisregistratie Grootchalige Topografie

De invoering van de Basisregistratie Grootchalige Topografie biedt kansen op slim gebruik maken van geografische informatie. Dat kan efficiëntie opleveren op het gebied van het beheer van de openbare ruimte, maar ook leiden tot kwalitatief betere informatie ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het bijhouden van de BGT brengt initieel en structureel kosten met zich mee. De initiële kosten zijn door uw raad toegekend in 2013. De structurele kosten zullen onder andere bestaan uit de kosten van een BGT-applicatie, werkzaamheden voor het actueel houden van de BGT en kosten van luchtfoto's/beeldmateriaal. Op termijn zal dit tot verlaging van een aantal budgetten kunnen leiden, waar de efficiëntie vergroot kan worden. De hoogte van de structurele kosten en een mogelijke dekking worden nog in beeld gebracht.

Riolen en gemalen

De komende jaren zal gewerkt worden aan een verdere verbetering van het rioleringsbeheer. Om de in het Bestuursakkoord Water vastgelegde besparing (minder meerkosten) op de kosten in de afvalwaterketen te behalen, wordt de samenwerking in Rivus-verband de komende jaren geïntensiveerd.

Ook moeten de komende jaren de nodige rioleringsonderdelen vervangen worden. Voor een goed beeld moeten hiertoe begin 2015 alle rioolinspecties eenduidig bekeken en beoordeeld zijn en ingevoerd in het beheerssysteem. Daarnaast zullen nog de nodige maatregelen ter voorkoming van wateroverlast bij extreme buien genomen moeten worden. In 2015 wordt het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) Olst-Wijhe en het meerjarenonderhoudsprogramma geactualiseerd, waarbij alle ontwikkelingen worden meegenomen. Dan kan ook een goed beeld worden gegeven van benodigde hoogte van de Bestemmingsreserve riolering en de rioolheffing voor de komende jaren.

Thema Veiligheid

Geen bijzonderheden.

Thema Economie, recreatie en toerisme

Samenwerking economische ontwikkeling Regio Zwolle

In het Coalitieakkoord is opgenomen dat voor een stabiele verdere ontwikkeling van onze gemeente de Regio Zwolle van essentieel belang. Samenwerking ten behoeve van economische ontwikkeling wordt bevorderd. De kosten voor de economische samenwerking in de regio Zwolle bedragen € 11.800 structureel: bijdrage Kennispoort € 8.800 + overige kosten samenwerking € 3.000. Deze lasten worden nu meegenomen in het meerjarenperspectief.

Snel internet in het buitengebied en kleine kernen

Door bewoners uit Olst-Wijhe, Deventer en Raalte is SallandBreed opgericht voor de aanleg van snel internet in het buitengebied en de kleine kernen. Provinciale Staten van Overijssel besloot in 2013 tot de verlening van subsidie en leningen aan bewonersinitiatieven/netwerkcoöperaties hiervoor. Daarnaast is een garantstelling door of gemeentelening van de gemeenten nodig. Dit zal door SallandBreed aan de drie gemeenten worden gevraagd. Het gaat voor onze gemeente om een bedrag van € 1,6 tot € 2 miljoen. Onderzocht wordt wat het minst risicovol is voor de gemeente. Na de aanvraag moet hierover besluitvorming door uw raad plaatsvinden.

Recreatie en toerisme

Voor een doelmatige aanpak is essentieel dat er een focus is op activiteiten die effectief bijdragen aan de economische ontwikkeling van de gemeente. Dit betekent dat het beleid en de doelstellingen van de gemeente helder en haalbaar moeten zijn. De nieuwe beleidsvisie Recreatie en Toerisme zal eind 2014 aan uw raad worden voorgelegd met een duidelijk omschrijving van de ambities, de rollen en de taakverdeling.

Thema Duurzaamheid

Programma Duurzaamheid

Op 1 januari 2015 is het eerste Programma Duurzaamheid afgerond. In het Coalitieakkoord 2014-2018 is aangegeven dat de duurzaamheidsvisie en het duurzaamheidsprogramma worden geactualiseerd in de nieuwe raadsperiode. In deze actualisatie zullen de volgende aandachtspunten worden meegenomen:

- Het bevorderen van het gebruik van duurzame energiebronnen;
- Bedrijven en woningeigenaren worden gestimuleerd energiebesparende maatregelen te nemen. Het Platform Duurzaamheid zal hierin een rol blijven vervullen. Verduurzaming van de sociale huurvoorraad blijft onderdeel van de prestatieafspraken met SallandWonen.
- Lokale duurzame energieopwekking wordt gefaciliteerd. Initiatieven in de samenleving worden positief benaderd vanuit het principe: "ja, mits" in plaats van "nee, tenzij".
- Onderzocht wordt of er in gemeenschappelijk verband een routekaart naar zelfredzame, energie neutrale kernen gerealiseerd kan worden, bijvoorbeeld door initiatieven op het gebied van energiecoöperaties.

Om invulling te kunnen geven aan bovenstaande afspraken uit het coalitieakkoord dient een budget beschikbaar te worden gesteld. In eerste instantie zullen voor 2015 de resterende middelen uit het eerste Programma worden benut.

Thema Jeugd en onderwijs

Jeugdzorg

De gemeente wordt verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg. Deze nieuwe taken zullen uitgevoerd worden binnen het budget dat het rijk hiervoor beschikbaar stelt.

In de Algemene Uitkering zijn de onderstaande uitkeringen voor jeugd, zorg en participatie opgenomen.

3 decentralisaties	2015	2016	2017	2018
Uitkering jeugd	4.203.972	4.144.195	4.003.990	4.028.988
Uitkering zorg	2.182.474	2.286.711	2.223.182	2.217.014
Uitkering participatie	2.677.391	2.516.654	2.360.590	2.237.234
	9.063.837	8.947.560	8.587.762	8.483.236

Deze uitkeringen zijn in de begroting geneutraliseerd door het opnemen van stelposten voor de lasten op het gebied van jeugd, zorg en participatie. De invulling van de stelposten zal de komende tijd worden opgepakt. Bij het onderdeel jeugd is rekening gehouden met een gedeeltelijke inzet van dit budget voor de invulling heroverwegingen 2013 fase 4. Bij het participatiebudget is rekening gehouden met het vervallen van de bestaande rijksvergoedingen voor WSW en participatie.

Decentralisatie huisvesting onderwijs

Met ingang van 2015 is de gemeente niet langer verantwoordelijk voor het buitenonderhoud en aanpassingen van de basisscholen. Zowel de verantwoordelijkheid als het budget wordt overgeheveld naar de schoolbesturen. Om de consequenties hiervan voor zowel gemeente als schoolbesturen in beeld te brengen is een bestuursopdracht vastgesteld; de eindrapportage van de hiervoor ingestelde werkgroep "herijking beleid onderwijshuisvesting" is eind 2014 voorzien. In deze rapportage zullen tegelijkertijd thema's worden behandeld, die als input kunnen dienen voor het in 2015 vast te stellen "Integraal Huisvestingsplan 2016 – 2020". Ook zal worden stilgestaan bij de wijziging van de verordening onderwijshuisvesting.

Voor de overheveling van het buitenonderhoud scholen naar de schoolbesturen is de Algemene Uitkering die wij van het Rijk ontvangen gekort met € 131.493. In afwachting van het nieuw te ontwikkelen beleid op dit onderwerp wordt deze korting in de conceptbegroting 2015 geneutraliseerd door een stelpost voor de verlaging van de lasten op onderwijs op te nemen.

Thema Welzijn, sport en cultuur

Uitvoering gewijzigde Wet maatschappelijke ondersteuning

De gemeente wordt verantwoordelijk voor de uitvoering van de gewijzigde Wmo. Deze nieuwe taken zullen uitgevoerd worden binnen het budget dat het Rijk hiervoor beschikbaar stelt. Bij het Thema Jeugd en onderwijs is het overzicht van dit budget opgenomen. Uw raad heeft op 7 juli jl. het Invoeringsplan Wmo 2015 vastgesteld.

Heroverwegingstaakstelling met betrekking tot het zwembad

Bij de heroverweging (2013) is voor het zwembad een scenario voorgesteld, waarbij beheer en exploitatie per 2016 wordt overgenomen door een andere beheersorganisatie. Kapitaallasten en groot onderhoud blijven dan voor rekening van de gemeente. Inmiddels heeft onderzoek plaatsgevonden naar de haalbaarheid van dit scenario. Op basis van dit onderzoek concluderen wij dat een op te richten lokale beheerstichting, die de activiteiten zo veel mogelijk door vrijwilligers laat uitvoeren de meest passende beheersvorm is voor zwembad De Welters. De aard van zwembad De Welters vereist naast de mogelijke inzet van vrijwilligers (deels) inzet van professionele, betaalde medewerkers. Bij het overdragen van beheer en exploitatie aan een beheerstichting is budgettair neutraal exploiteren volgens de onderzoekers niet mogelijk en is jaarlijks een exploitatiesubsidie van minimaal € 39.000 nodig.

Heroverwegingstaakstelling met betrekking tot de bibliotheek

Op dit onderdeel wordt momenteel de haalbaarheid van een servicepunt van de bibliotheek in het centrum van Wijhe onderzocht. Daartoe zult u in oktober 2014 een voorstel ontvangen. Gelet op het feit dat hierover pas besluitvorming plaatsvindt in november 2014 en de daadwerkelijke uitvoering van dit voorstel tijd vraagt, gaan wij er vanuit dat wij de geraamde bezuinigingstaakstelling van € 38.500 in 2015 kunnen effectueren. Onderdeel van de denkrichting van ons is dat de verkoop van het pand in Wijhe en de opbrengsten daarvan randvoorwaarden zijn voor de financiering van de oplossing.

Thema Werk, inkomen en zorg

Participatiewet

Eén van de drie decentralisaties die op de gemeente afkomt, betreft de Participatiewet. De Participatiewet moet 1 januari 2015 in werking treden en moet worden uitgevoerd binnen het budget dat het Rijk hiervoor beschikbaar stelt, het zogenoemde participatiebudget. Dit budget moet worden ingezet om inwoners te laten participeren in de maatschappij en bij voorkeur door hen betaalde arbeid te laten verrichten zodat zij (deels) weer uitkeringsonafhankelijk worden. Hierbij wordt echter opgemerkt dat de laatste jaren het deel van het participatiebudget wat vrij in te zetten is, dus zonder de Wsw-component die in zijn geheel wordt overgemaakt aan Sallcon voor de Wsw-dienstverlening, meer dan gehalveerd is, terwijl met de komst van de participatiewet de doelgroep die aan het werk geholpen moet worden er niet makkelijker op wordt aangezien er vanaf 1 januari 2015 geen nieuwe instroom in de Wsw meer mogelijk is en wij daarnaast verantwoordelijk zijn voor de re-integratie van jonggehandicapten met arbeidsvermogen.

Thema Dienstverlening

Geen bijzonderheden.

Thema Bestuur en communicatie

Geen bijzonderheden.

Algemene dekkingsmiddelen

In het Coalitieakkoord 2014-2018 is opgenomen dat de hondenbelasting in 2016 wordt afgeschaft.

Samenvatting voor meerjarenperspectief

In het meerjarenperspectief wordt op voorhand met de volgende financiële gevolgen van het coalitieakkoord rekening gehouden.

Nog te verwerken financiële gevolgen coalitieakkoord				2015	2016	2017	2018
Economische samenwerking regio Zwolle				-11.800	-11.800	-11.800	-11.800
Afschaffen hondenbelasting	vanaf 2016				-70.000	-70.000	-70.000
				-11.800	-81.800	-81.800	-81.800

C. Opgenomen Stelposten in de begroting

In de begroting 2014 zijn verschillende stelposten opgenomen.

De budgetten voor risico's en nieuw beleid zijn inzetbaar om het meerjarenperspectief sluitend te maken. Hieronder doen wij een voorstel daartoe. Er is een stelpost onvoorzien opgenomen, omdat dit wettelijk verplicht is. In de begroting 2014 is structureel een stelpost voor onderuitputting van € 100.000 opgenomen. Met het oog op de afname van investeringen wordt voorgesteld deze stelpost fasegewijs af te bouwen tot 0 % in 2019.

Daarnaast is er nog de stelpost met betrekking tot de taakstelling bedrijfsvoering. Hiervoor wordt verwezen naar het kopje Bedrijfsvoering.

De stelpost desintegratieschade brandweer zal nog nadere invulling dienen te krijgen. Deze stelpost vloeit voort uit de overgang van de brandweerorganisatie naar de Veiligheidsregio.

Stelposten	2015	2016	2017	2018
Stelpost risico's en nieuw beleid	137.124	218.074	199.074	199.074
Stelpost onvoorzien	41.178	41.178	41.178	41.178
Stelpost onderuitputting	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Stelpost taakstelling bedrijfsvoering	-351.181	-218.704	-192.005	-192.005
Stelpost desintegratieschade brandweer	-38.000	-76.000	-114.000	-114.000
	-310.879	-135.452	-165.753	-165.753

D. Overige ontwikkelingen en keuzes om de meerjarenbegroting sluitend te maken.

Om de meerjarenbegroting sluitend te krijgen wordt hieronder een aantal voorstellen gedaan. Er zijn overigens ook nog andere ontwikkelingen, waarmee in het meerjarenperspectief rekening gehouden moet worden.

> Minimabeleid.

In september 2014 wordt er een besluit genomen hoe de extra gelden vanuit het Rijk ten behoeve van het bestrijden van armoede onder kinderen en het tegengaan van schuldenproblematiek worden ingezet. Tevens wordt dan een besluit genomen over een aantal hervormingen binnen het huidige Minimabeleid. Als er wordt ingestemd met de voorstellen dan leidt dit tot een structurele besparing van € 13.000.

> Leges omgevingsvergunning

Op voorhand wordt rekening gehouden met de financiële consequenties van de nota "Kostenonderbouwing leges Omgevingsvergunning". Zie boven onder Thema Woon- en leefomgeving.

> Wmo huishoudelijke hulp

Op de integratie-uitkering WMO voor huishoudelijke verzorging is door het rijk fors bezuinigd. Voor 2015 is een korting van € 463.281 en vanaf 2016 € 617.761 doorgevoerd. Deze korting is in de begroting geneutraliseerd door een stelpost. Bij de voorstellen voor het nieuwe beleid is rekening gehouden met de korting op dit budget. In de notitie toekomststrategie huishoudelijke verzorging wordt uitgegaan van het voor de 3 D's geldende principe: uitvoering beleid binnen beschikbaar budget. In de huidige begroting is er een tekort op dit budget van € 36.000. De uitkomst van de definitieve scenario's is structureel positief. Uw raad moet nog besluiten over de invoering van dit beleid.

> Heroverwegingstaakstelling met betrekking tot het zwembad

Wij stellen voor, bij behoud van het zwembad in de door ons voorgestelde beheersvorm, rekening te houden met een extra beslag op onze gemeentebegroting van € 39.000 per jaar. Verwezen wordt naar de toelichting bij het Thema Welzijn, sport en cultuur.

>Vrijval stelpost risico's/nieuw beleid

Om het concept meerjarenperspectief 2015-2018 sluitend te maken wordt voorgesteld de stelpost risico's/nieuw beleid daarvoor in te zetten. Uitgangspunt van het Coalitieakkoord 2014-2018 is dat ruimte voor extra middelen voor nieuw beleid opgebracht wordt door herprioritering binnen het bestaande beleid of door al aanwezige ruimte in de begroting. De nieuwe taken, waarvoor de gemeente verantwoordelijk wordt (Jeugdwet, Wmo 2015 en Participatiewet), worden uitgevoerd binnen het budget dat het rijk hiervoor beschikbaar stelt. Nu we meer zicht hebben op de ontwikkeling van budgetten en de beleidsambities is het niet meer noodzakelijk de stelpost in de begroting te handhaven. Wel zullen de risico's in het kader van het weerstandsvermogen en de risicobeheersing via de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting en jaarrekening gemonitord blijven.

> Geen rentetoevoeging aan reserves

Voor een deel van de reserves geldt dat de bespaarde rente jaarlijks wordt toegevoegd aan de reserve. Aan deze rentebijdragen liggen geen verplichtingen vast, waar deze rentebedragen voor worden ingezet. Voorgesteld wordt deze rente in afwijking van de Nota reserves en voorzieningen voor 2015 en volgende jaren niet toe te voegen aan de reserve, maar vrij te laten vallen in de exploitatie. Het hiermee behaalde structurele voordeel is verwerkt in het meerjarenperspectief.

>Afbouw stelpost onderuitputting

Met het oog op de afname van investeringen wordt voorgesteld de stelpost af € 100.000 voor onderuitputting fasegewijs (in vier jaar) af te bouwen tot 0 % in 2019.

Samenvattend betekenen bovenstaande voorstellen/ontwikkelingen het volgende voor het meerjarenperspectief:

Overige ontwikkelingen en keuzes		2015	2016	2017	2018
Raming minimebeleid	verschil ten opzichte van nieuw scenario	13.000	13.000	13.000	13.000
Leges omgevingsvergunning	kostendekkende leges	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
Neutraliseren huidige tekort op budget WMO huishoudelijke hulp		36.000	36.000	36.000	36.000
Zwembad			-39.000	-39.000	-39.000
Afbouw stelpost onderuitputting			-25.000	-50.000	-75.000
Vrijval stelpost risico's/nieuw beleid		137.124	218.074	199.074	199.074
Geen rente toevoeging aan reserves		124.000	129.000	133.000	137.000
		288.124	310.074	270.074	249.074

E. Bedrijfsvoering

Ontwikkelingen samenwerking DOWR

Er is een eerste inschatting gemaakt van de besparingspotentie die voortvloeit uit de samenwerking op het terrein van de bedrijfsvoering met de gemeenten Deventer en Raalte. Deze besparing is nog niet verwerkt in de conceptbegroting 2015. Het besparingspotentieel op het gebied van ICT wordt de komende maanden

nog nader berekend. Op termijn is er op dit perceel ook besparingspotentie aanwezig, maar er is op dit moment ook sprake van een aantal tegenvallers. Deze zijn nu nog niet te kwantificeren. Zodra hierover meer duidelijkheid is, komen wij hierop terug.

Uitvoering heroverweging bedrijfsvoering fase 4

Bij de eerste bestuursrapportage 2014 hebben wij u geïnformeerd over de invulling van de taakstelling op de bedrijfsvoering. Ter uitvoering hiervan is in het eerste kwartaal van 2014 een nieuw formatieplan opgesteld en is de organisatie aangepast. Besparingen op loonkosten vragen uiteraard enige aanlooptijd om daadwerkelijk te kunnen effectueren, hetgeen leidt tot een oplopende reeks aan besparingspotentieel in de jaren 2014 tot en met 2017. Wij hebben u toen gemeld dat met name in 2014, 2015 en in mindere mate in 2016 en 2017 nog aanvullende bezuinigingen gerealiseerd moeten worden om tot volledige invulling van de taakstelling op de bedrijfsvoering te kunnen komen.

Inmiddels hebben wij de financiële effecten van de organisatiewijziging verwerkt in de conceptbegroting 2015-2018. De voordelen zijn gecompenseerd op de stelpost taakstelling bedrijfsvoering. Daarnaast is rekening gehouden met financiële gevolgen op andere budgetten en het toerekenen van voordelen aan afgesproken heroverwegingsmaatregelen op programma's. Hieronder volgt een overzicht van de invulling op de taakstelling van de bedrijfsvoering. Hieruit blijkt dat structureel nog een bedrag van ca. € 20.000 moet worden ingevuld met dien verstande dat voor de jaren 2015 en 2016 daarbovenop incidenteel nog een bedrag van ca. € 225.000 resp. ca. € 25.000 worden ingevuld. Gesteld kan worden dat daarmee in structurele zin de heroverweging op de bedrijfsvoering gerealiseerd kan worden. Op de resterende invulling komen wij bij de begroting en/of de tweede bestuursrapportage nog terug.

Taakstelling bedrijfsvoering	2015	2016	2017	2018
Geraamd 2014-2017	728.543	784.679	833.679	833.679
Gerealiseerd in begroting 2015-2018 via formatie	-399.337	-703.452	-779.151	-779.151
Mutaties via andere budgetten:	-172.000	-333.998	-333.998	-333.998
Ingezet voor heroverwegingsmaatregelen op programma's:	88.975	297.475	297.475	297.475
Nog te realiseren taakstelling bedrijfsvoering	246.181	44.704	18.005	18.005

F. Risicobeheersing

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de Jaarstukken 2013 hebben wij u uiteengezet dat de ratio van het weerstandsvermogen per eind 2013 neerkomt op 0,39, terwijl volgens de door uw raad vastgestelde Nota Weerstandsvermogen en risicomangement minimaal een ratio van 1,0 als streefwaarde is aangemerkt. Indien de streefwaarde in enig jaar niet wordt bereikt, wordt volgens de genoemde nota afhankelijk van de grootte van de afwijking een plan voorbereid om het weerstandsvermogen binnen een termijn van drie jaar weer binnen de streefwaarde te krijgen. Gelet op de lage ratio zal het weerstandsvermogen weer op orde gebracht moeten worden door reserves daarvoor beschikbaar te houden. Deze kunnen dan niet aangewend worden voor incidentele uitgaven.

Wij stellen u voor om eerst de nota Reserves en voorzieningen 2011 te herijken en op basis daarvan een besluit te nemen te nemen over het op orde brengen van het weerstandsvermogen. Wij komen in 2015 met een voorstel hierover.

De reserves bestaan uit algemene reserves en bestemmingsreserves. De algemene reserve (groot ca. € 6,9 miljoen) heeft een inkomensfunctie voor de jaarlijkse exploitatie en is dus niet vrijelijk aan te wenden voor nieuwe investeringen of lasten.

De bestemmingsreserve Investeringsreserve (groot ca. € 1,2 miljoen) kan hiervoor wel worden aangewend, maar kan ook dienen als weerstandscapaciteit (opvang van risico's).

G. Totaalbeeld meerjarenperspectief begroting 2015-2018

Rekening houdend met bovenstaande maatregelen ziet het meerjarenperspectief begroting 2015-2018 er samengevat als volgt uit:

Nieuw perspectief	2015	2016	2017	2018
A. Concept Financieel meerjarenperspectief	-259.533	-176.482	-140.005	-395.509
B. Nieuw coalitieakkoord	-11.800	-81.800	-81.800	-81.800
C. Overige ontwikkelingen en keuzes	288.124	310.074	270.074	249.074
Totaal meerjarenperspectief 2015-2018	16.791	51.792	48.269	-228.235

De jaarschijven 2015, 2016 en 2017 laten een positief resultaat zien, terwijl de laatste jaarschijf 2018 een negatief beeld laten zien.

Bij de begrotingsvoorstellen in oktober zullen wij komen met voorstellen om de jaarschijf 2018 sluitend te maken. Daarbij wordt onder andere gedacht aan de volgende mogelijkheden:

- Inzet van de voordelen uit de DOWR samenwerking bedrijfsvoering.
- Efficiënte uitvoering van de 3 D-operaties (mogelijke inzet van een deel van het uitvoeringsbudget).

Opgemerkt wordt dat er in september 2014 door het Rijk een Septembercirculaire wordt uitgebracht, waarin naar verwachting de effecten van Prinsjesdag zijn verwerkt. Wij zullen in het raadsvoorstel bij de begroting 2015-2018 op deze effecten ingaan.

H. Nieuwe stelposten in de begroting 2015

Het nieuwe beeld van de stelposten, die zijn opgenomen in de begroting ziet er als volgt uit.

Stelposten	2015	2016	2017	2018
Stelpost risico's en nieuw beleid vervallen				
Stelpost onvoorzien	41.178	41.178	41.178	41.178
Stelpost onderuitputting afbouw ingebracht	-100.000	-75.000	-50.000	-25.000
Stelpost taakstelling bedrijfsvoering	-246.181	-44.704	-18.005	-18.005
Stelpost desintegratieschade brandweer	-38.000	-76.000	-114.000	-114.000
	-343.003	-154.526	-140.827	-115.827

Voorstel besluitvorming

Akkoord gaan met de inhoud van deze begrotingsbrief en de daarin aangegeven (autonome) ontwikkelingen en oplossingsrichtingen voor het sluitend maken van het meerjarenperspectief als kader vast te stellen voor de begroting 2015-2018.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe

de secretaris/algemeen directeur
A. (Arie) Oeseburg

de burgemeester
A.G.J. (Ton) Strien

BIJLAGE

Ontw ikkeling in conceptbegroting 2015-2018		2015	2016	2017	2018
1. Algemene uitkering op basis van meicirculaire 2014		21.418	63.659	31.166	-198.949
2. Ontw ikkeling personele kosten		-199.968	-236.103	-225.875	-231.375
3. Begrotingsrichtlijnen	indexering baten/lasten	-14.189	-14.189	-14.189	-14.189
	indexering subsidies en bijdragen	-36.062	-36.062	-36.062	-36.062
4. Financieringskosten en opbrengsten		41.127	-26.827	-35.649	-84.134
5. Kapitaallasten		5.143	4.887	4.862	38.480
6. Autonome ontw ikkelingen		-20.547	-21.915	-40.836	-45.859
Financieel perspectief concept begroting 2015-2018		-203.077	-266.550	-316.584	-572.088

Toelichting ontwikkelingen in de conceptbegroting 2015-2018

1. Algemene uitkering

Algemene uitkering (MC = Meicirculaire)		2015	2016	2017	2018
MC2014: ontw ikkeling inkomsten maatstaven		-77.249	-81.693	-86.150	-97.812
MC2014: uitgaven maatstaven*uitkeringsfactor		66.650	144.827	129.058	-70.124
MC2014: OZB suppletie		14.819	184	-12.084	-31.353
MC2014: restant taakmutatie waterschapsverkiezingen		17.198	341	341	341
		21.418	63.659	31.166	-198.949

In de conceptbegroting 2015-2018 zijn de uitkomsten van de meicirculaire 2014 verwerkt. De inkomsten- en uitgavenmaatstaven en het basisjaar zijn geactualiseerd hetgeen doorwerkt in het accres.

In de meicirculaire 2014 zijn de gevolgen van het herfstakkoord verwerkt. In de begroting 2014-2017 is een inschatting gemaakt van de effecten. Nu blijkt dat de afbouw van de suppletie-uitkering OZB afwijkt.

De verkiezingen voor de waterschappen worden in 2015 door gemeenten uitgevoerd. Gemeenten worden hiervoor via de Algemene Uitkering gecompenseerd. De bijdrage van het rijk is hoger dan de geraamde kosten.

2. Ontwikkeling personele kosten

Ontw ikkeling personele kosten		2015	2016	2017	2018
Salarisontw ikkeling	geraamd	31.645	31.645	31.645	31.645
Salarisontw ikkeling	inschatting cao	-145.000	-170.000	-170.000	-170.000
Vergoeding college- en raadsl	circulaire bz	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
Verzekeringen	m.n. WIA verzekering	-55.207	-55.207	-55.207	-55.207
Voormalig w ethouders	w achtgeldverplichting in voorziening	33.000	6.875		
Voormalig personeel	w achtgeldverplichting	-57.950	-16.400	700	700
Voormalig personeel		66.500	40.000	40.000	34.500
Werkkostenregeling	verw achte meerkosten (incl. aanvulling)	-54.000	-54.000	-54.000	-54.000
Overige personeelskosten		3.044	2.984	2.987	2.987
		-199.968	-236.103	-225.875	-231.375

>*Salarisontwikkeling*: in de conceptbegroting is rekening gehouden met mutaties in de salariskosten als gevolg van schaal of anciënniteit, sociale lasten en pensioenpremie op basis van de huidige gegevens, inclusief 1% voor verwachte stijging sociale lasten. De salariskosten vallen per saldo lager uit, door met name lagere pensioenlasten.

>*Salarisontwikkeling (cao)*: de in de begrotingsrichtlijnen 2015 reeds aangekondigde financiële gevolgen van de nieuwe cao zijn berekend op 1% salarisverhoging op 1 oktober 2014 en een verhoging van de schaalbedragen met € 50 op 1 april 2015.

> *Vergoeding college- en raadsleden*: Het ministerie van BZK heeft de rechtspositiebesluiten van burgemeesters, wethouders en raadsleden doorgelicht. Doel was harmonisatie en modernisering van de rechtsposities. Dit leidt tot hogere lasten in onze begroting.

> *Verzekeringen*: de premie van de WIA-verzekering is voor 2014 flink gestegen. Vanaf 2015 is de geraamde premie hierop gebaseerd en bedraagt € 69.000. Het contract loopt eind 2015 af. De mogelijkheid om als eigen risicodragers voor wachtgeld verder te gaan biedt vanaf 2016 een voordeel van € 69.000. Daaraan zijn risico's verbonden. Dit voordeel wordt ingezet voor de taakstelling op de Bedrijfsvoering.

> *De wachtgeldverplichting wethouders* is voordelig, omdat de bestaande bedragen zijn vervallen. Het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) schrijft voor dat voor dergelijke kosten een voorziening moet worden getroffen. In de jaarrekening 2013 is het vormen van een voorziening aangekondigd. Voor alle tot nu toe bekende wachtgeldverplichtingen voormalig wethouders betekent dit in 2014 een eenmalige storting van € 400.000 in een nog te vormen voorziening. In de begroting 2015-2018 zijn hiervoor geen structurele lasten meer opgenomen.

> *Wachtgeldverplichting voormalig personeel*: voor de wachtgeldverplichting voormalig personeel wordt structureel € 55.000 geraamd. Voor de jaren 2015 en 2016 is hiervan afgeweken, omdat hogere lasten worden verwacht op basis van de nu bekende gegevens. In deze wachtgeldverplichtingen is opgenomen resp. €32.000 in 2015 en € 5.500 voor 2016 en 2017 en jaarlijks € 34.600 opgenomen. Voor deze verplichtingen kunnen vergoedingen worden ontvangen. Daarvoor moeten schriftelijke afspraken met nieuwe werkgevers worden gemaakt. Voorlopig worden de vergoedingen geraamd in de conceptbegroting 2015-2018.

> *Werkkostenregeling*: de werkkostenregeling wordt vanaf 2015 ingevoerd. De inschatting is dat de extra lasten structureel € 54.000 bedragen.

> *Overige personeelskosten*: er zijn enkele positieve aanpassingen.

3. Begrotingsrichtlijnen

Overeenkomstig de begrotingsrichtlijnen 2015 is rekening gehouden met een prijsmutatie van 0 % voor 2015, met uitzondering van de contractueel afgesproken prijsmutaties.

4. Financieringskosten en opbrengsten

Financieringskosten en opbrengsten	2015	2016	2017	2018
Verlaging dividend ROVA	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Rente leningen en eigen middelen	52.079	-16.140	-19.929	-42.146
rente verschillen reserves	9.217	9.482	9.752	-1.278
Overige financieringsnadelen	-169	-169	-5.472	-20.710
	41.127	-26.827	-35.649	-84.134

> De ROVA streeft naar een genormeerd resultaat van € 3 miljoen (in plaats van 4,5 miljoen). Op basis hiervan wordt het dividend bepaald. Hierdoor daalt de huidige dividenduitkering. Overwinst boven het normbedrag wordt aangewend voor tariefsverlaging. De lagere normering wordt onder meer veroorzaakt door de hogere kosten vuilverwerking en verlies op de vergistingsinstallatie.

> De mutatie (en verloop) van renteleningen en eigen middelen wordt veroorzaakt door een andere omvang van de financieringsbehoefte dan meerjarig was begroot.

Voor 2015 is de renteleningen en eigen financieringsmiddelen positief, doordat het rentepercentage voor tijdelijk op te nemen financieringsmiddelen in 2015 is verlaagd van 2,75% naar 2%.

> De rentevershillen reserves wordt veroorzaakt door een andere stand van de reserves dan meerjarig was begroot.

> De mutatie in de overige financieringsmiddelen houdt verband met verstrekte geldleningen aan derden.

5. Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn per saldo iets gedaald in de jaren 2015 tot en met 2017. In 2018 is het voordeel groter door lagere rentelasten als gevolg van afschrijving.

6. Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen	2015	2016	2017	2018
Onderhoud groen, uitbreiding areaal	-26.500	-26.500	-26.500	-26.500
Contributie Flora en Faunawet	-3.075	-3.075	-3.075	-3.075
Dividend Wadinko	-	-	-	-30.000
Burgerzaken, diverse aanpassingen	-10.965	-10.965	-12.465	-12.465
Uitkeringen Wwb, Bbz, IOAW, IOAZ en BUIG-budget	-32.255	-32.255	-32.255	-32.255
Uitkeringen Bbz en rijksvergoeding	-30.991	-30.991	-30.991	-30.991
OZB, prijscompensatie en areaal	76.000	80.000	83.000	105.000
Bijdrage DOWR I-werkorganisatie voor functioneel beheer	-70.400	-70.400	-70.400	-70.400
Vervallen inkomsten afgewaardeerde grond	-23.916			
Onderhoud verkeersborden (cf b&w-besluit)	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Onderhoud sportaccommodaties en gymlokalen	11.940	11.940	11.940	11.940
Opheffen sportraad	3.500	3.500	3.500	3.500
Afwijkingen heroverwegingen fase 4 sport en cultuur	3.777	4.085	7.056	10.103
Vrijval budgetten vervoersvoorzieningen en rolstoelen	80.000	80.000	80.000	80.000
Ondersteuning zorgleerlingen	20.000			
Correctie berekeningen WMO budget huishoudelijke hulp	-14.325	-23.918	-47.311	-47.311
Diverse kleine afwijkingen	-337	-336	-335	-405
	-20.547	-21.915	-40.836	-45.859

> *Onderhoud groen, uitbreiding areaal*: door uitbreiding van het areaal (nieuwbuurwijken) zijn de kosten voor groenonderhoud € 9.000 hoger. Voor afvoer van gemeentelijk groenafval (afvoerkosten ROVA) is € 17.500 geraamd.

> *Contributie Flora- en Faunawet*: dit betreft een abonnement op de landelijke Databank Flora en Fauna. Deze databank wordt gebruikt bij de toetsing van omgevingsvergunningen.

> *Dividend Wadinko* is voor 5 jaar (2013 tot en met 2017) gegarandeerd. Voor 2018 is een dividenuitkering nog niet zeker.

> *Burgerzaken, diverse aanpassingen*: dit komt onder meer door lagere legesopbrengsten reisdocumenten.

> *Uitkeringen Wwb, ca. en Bbz*: door het hogere BUIG-budget is het eigen risico gestegen.

> *OZB, prijscompensatie en areaal*: De OZB opbrengsten zijn in 2015 met 2 % prijscompensatie verhoogd.

> *Bijdrage DOWR-I*: de bijdrage DOWR I-werkorganisatie functioneel beheer betreft de begrotingstechnische verwerking van een aan de I-werkorganisatie DOWR overgedragen budget voor functioneel beheer van ICT.

> *Vervallen inkomsten afgewaardeerde grond*: in de meerjarenbegroting is een inkomstenstelpost opgenomen om de kosten van de afgewaardeerde grond in algemene dienst te compenseren. De stelpost vervalt voor 2015, omdat realisering van inkomsten voor 2015, de korte termijn, niet haalbaar is.

> *Onderhoud verkeersborden*: voor onderhoud database bewegwijzering is vanaf 2015 rekening gehouden met € 3.000.

> *Onderhoud sportaccommodaties*: dit komt door lagere exploitatielasten van onder meer sporthal De Hooiberg in Olst.

> *Opheffen sportraad*: door opheffing van de sportraad vervallen de lasten hiervoor.

> *Afwijking heroverweging fase 4 sport en cultuur*: onder meer vrijvallende subsidiebedragen van Landstede en de ijsbaan in Wijhe.

> *Vrijval budgetten vervoersvoorzieningen*: de voordelen op de budgetten vervoersvoorzieningen en rolstoelen als gevolg van de nieuwe aanbesteding en de veranderende vraag en inzet van middelen zijn verwerkt in de conceptbegroting 2015.

> *Correctie Wmo huishoudelijke hulp*: de korting op de integratie-uitkering Wmo huishoudelijke hulp dient ook in de conceptbegroting verwerkt te worden.

> *Diverse kleine afwijkingen*: er zijn enkele afwijkingen.

> *Ondersteuning zorgleerlingen*: de lasten voor de ondersteuning van zorgleerlingen wordt vanaf 2015 ten laste van het jeugdzorgbudget gebracht. Bij de heroverweging fase 4 is dit bedrag in de

meerjarenbegroting opgenomen vanaf 2016. Dit betekent dat de dekking uit de algemene middelen in 2015 vrij kan vallen.